

ಭಾಷೆ: ನಡವಳಿಕೆಯ ಅಂತಃಸತ್ಯದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ

ಸೌಮ್ಯ.ವಿ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಬಿ.ಎಮ್.ಎಸ್.ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾಲೇಜು

ನಂ.೯೭, ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ರಸ್ತೆ, ವಿ.ವಿ.ಪುರಂ

ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦೦೦೪

೮೭೪೭೯೭೬೮೭೬

ಭಾಷೆಯು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಧಕ್ಕಿದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ವರದಾನ. ಮನುಷ್ಯನು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ನಾಗರಿಕನಾಗುವತ್ತ ಹೊರಟ. ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು, ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿರುವುದರ ಕುರಿತು ಈ ಲೇಖನದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗುವುದು.

ಭಾಷೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ದಂಡಿಯು “ಮಾತೆಂಬ ಜ್ಯೋತಿಯು ಬೆಳಗದೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಜಗತ್ರಯವೆಲ್ಲವೂ ಕಗ್ಗತ್ತಲ ಮೊತ್ತವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು” ಹೇಳಿರುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಾತು ಇಡೀ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಡೆಸಲು, ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಸೇತುವೆಯಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ಮಾತು ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಡೆ, ನುಡಿ, ಆಚರಣೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಜೀವನ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು. ಮನುಜನ ವಿರಾಸ ಹಾಗೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು, ಮಾತು ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಹಾದಿಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಬದುಕು, ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಭಾಷೆ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ತೀವ್ರ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರಲು ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರ ಪದ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ; “ಪದನರಿದು ನುಡಿಯಲುಂ ನುಡಿ/ದುದನರಿದಾರಯಲುಮಾರ್ಪರಾ ನಾಡವರ್ಗ್”|| (ಕ.ವಿ.೧-೩೮) ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನತೆಯು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾವಿಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಾಗಿ, ಹಾಗೆ ಕಲಿತ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಔಚಿತ್ಯವನ್ನು ಅರಿತು ಸಂವಹಿಸ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಡೆ, ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಜನರ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಬಹುದಾದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಈ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವಚನಕಾರರ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಷೆ 'ನಡವಳಿಕೆ' ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ವಚನಕಾರರು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತು ಹಾಗೂ ನಡವಳಿಕೆಯ ಕುರಿತ ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನವನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು; ನುಡಿದರೆ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರದಂತಿರಬೇಕು/ನುಡಿದರೆ ಮಾಣಿಕ್ಯದ ದೀಪ್ತಿಯಂತಿರಬೇಕು/ನುಡಿದರೆ ಸ್ಥಟಿಕದ ಶಲಾಕೆಯಂತಿರಬೇಕು/ನುಡಿದರೆ ಲಿಂಗ ಮೆಚ್ಚಿ ಅಹುದಹುದೆನಬೇಕು/ನುಡಿಯೊಳಗಾಗಿ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ/ಕೂಡಲಸಂಗಮನೆಂತೊಲಿವನಯ್ಯ? ಈ ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನುಡಿಯನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ನಡೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ರೂಪವಾಗಿ ಭಾಷೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ವಚನವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರವಾಗಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ, ನುಡಿದರೆ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರದಂತೆ ಅಂದರೆ ಮಾತಿಗೆ ಓರಣವಿರಬೇಕು, ಅದುವೇ ಮಾಲೆ. ನುಡಿದರೆ ಮಾಣಿಕ್ಯದಂತೆ- ಮಾತನಾಡುವ ಮಾತು ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು, ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ವಿಚಾರ ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವಂತಿರಬೇಕು. ನುಡಿದರೆ ಸ್ಥಟಿಕದ ಶಲಾಕೆಯಂತಿರಬೇಕು, ನುಡಿದ ಮಾತು ನೇರವಾಗಿ ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ಇರಬೇಕು. ನುಡಿದರೆ ನುಡಿಯನ್ನು ಶಿವನು ಮೆಚ್ಚುವಂತಿರಬೇಕು. ನುಡಿದವನು ತಾನು ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕು, ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಶಿವ ಮೆಚ್ಚುವುದಾದರೆ ಹೇಗೆ? ಎಂಬ ನುಡಿ ನುಡಿಗೊಳಗಾಗಿ ನಡೆಯುವುದರ ತಿರುಳನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಇಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯು ಮನುಷ್ಯನ ಮಾತು ಹಾಗೂ ನಡೆ ನುಡಿಗಳ ಹಿಡಿತ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ, ಹಾಗೂ ಸರಳವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯನ ಅಂತಃಸತ್ವದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ನಡವಳಿಕೆಯಂತೆ ಭಾಷೆಯು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ನಡೆನುಡಿಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಅಪನಂಬಿಕೆಗಳ ನಡುವೆ ಬದುಕು ಅಪಾಯಕಾರಿ ಆಗಿಬಿಡುವುದರ ಕುರಿತ ವಚನ; ಸಾರ ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗವನು ಮಾಡುವುದು/ದೂರ ದುರ್ಜನರ ಸಂಗ ಬೇಡವಯ್ಯ/ಆವ ಹಾವಾದರೇನು? ವಿಷವೊಂದೇ/ಅಂಥವರ ಸಂಗ ಬೇಡಯ್ಯ/ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧವಿಲ್ಲದವರ ಸಂಗ ಸಿಂಗಿ ಕಾಳಕೂಟ ವಿಷವೋ/ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ; ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವಾದ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಲ್ಲದವರ ಸಂಗವೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಹ ಅಪಾಯಕಾರಿಯೇ. ಮನುಷ್ಯನು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನಂಬಿಕೆ, ವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಂತೆಯೇ, ತಾನೂ ಸಹ ಅಂತರಂಗ ಹಾಗೂ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಏಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಸಮೂಹ ಬದುಕಿಗೆ ಅಂತರಂಗ ಹಾಗೂ ಬಹಿರಂಗ

ಶುದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತ್ರಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು, ಎಂಬುದನ್ನು ವಚನಕಾರರು ಸರಳವಾಗಿ, ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ವಚನಕಾರರು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯನ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಮನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರು ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಬಡಿದು ಬುದ್ಧಿಯ ಕಲಿಸಿದರೆ/ಆಗಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆಂದನಯ್ಯ/ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರು ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಬೈದು ಬುದ್ಧಿಯ ಕಲಿಸಿದರೆ/ಆಗಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆಂದನಯ್ಯ/ದ್ವಾಪರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರು ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಝಂಕಿಸಿ ಬುದ್ಧಿಯ ಕಲಿಸಿದರೆ/ಆಗಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆಂದನಯ್ಯ/ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರು ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ವಂದಿಸಿ ಬುದ್ಧಿಯ ಕಲಿಸಿದರೆ/ಆಗಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆಂದನಯ್ಯ/ಗುಹೇಶ್ವರ ನಿಮ್ಮ ಕಾಲದ ಕಟ್ಟಳೆಯ ಕಲಿತನಕ್ಕೆ ನಾ ಬೆರಗಾದೆನು/ ಇಲ್ಲಿ“ ಕೃತಯುಗ-ತ್ರೇತಾಯುಗ-ದ್ವಾಪರಯುಗ” ಎನ್ನುವ ಪದಗಳು ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಕಾಲಮಾನಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಮಾನವಕುಲ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಕಾಲವನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಈ ನಾಲ್ಕು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕೃತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ನಡವಳಿಕೆಯು ಒಳ್ಳೆಯತೆರದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೆಂದೂ, ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಈ ನಡವಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಒಳ್ಳೆಯತನವು ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ವಚನವು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಶರಣರು ಮಾತಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲೇ, ಸಮಾಜದ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ವಚನಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಸಮಾಜ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಮೌಢ್ಯಗಳ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ವೈಚಾರಿಕಧಾರೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲೆಣಿಸಿದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತಲ್ಲಣಗಳಿಗೆ ದನಿಯಾಗಿರುವುದು ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಕನಕದಾಸರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂದು ಗಾಢವಾಗಿದ್ದ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಚಿಂತನೆಯು ಅಗಾಧವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ಸಮಕಾಲೀನವಾಗಿ ಜಾತಿ ಅಸಮಾನತೆಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿಗೆ ಮಾರಕವಾದ ಕುರಿತ ಒಳನೋಟ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅವರ 'ರಾಮಧಾನ್ಯಚರಿತೆ'ಯಲ್ಲಿ ರಾಗಿಯನ್ನು ಆಹಾರವಾಗಿ ಸೇವಿಸುವವರಿಗಿಂತಲೂ, ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಆಹಾರವಾಗಿ ಸೇವಿಸುವವರು ಮೇಲೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯು ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದ್ದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೂ ರಾಗಿಯೂ ಮಹತ್ವವಾದುದು, ರಾಗಿಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವರು. ಆಹಾರದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮೇಲು-ಕೀಳು ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೂಲಭೂತವಾದಿ ಆಚರಣೆಯನ್ನು

ಗುರುತಿಸಿ, ಅದರ ಕುರಿತು ದನಿಯಾದುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. ಅಲ್ಲದೆ, ಕನಕದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆ “ಕುಲ ಕುಲವೆಂದು ಹೊಡೆದಾಡದಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಕುಲದ ನೆಲೆಯನೇನಾದರೂ ಬಲ್ಲಿರಾ/ ಹುಟ್ಟಿದ ಯೋನಿಗಳಿಲ್ಲ ಮೆಟ್ಟಿದ ಭೂಮಿಗಳಿಲ್ಲ ಅಟ್ಟು ಉಣ್ಣಿದ ವಸ್ತುಗಳಿಲ್ಲ/ಕುಟಕಾಣಿಸ ಬಂದು ಹಿರಿದೇನು ಕಿರಿದೇನು ನೆಟ್ಟನೆ ಸರ್ವಜ್ಞನ ನೆನೆಕಂಡ್ಯ ಮನುಜ” ಎನ್ನುವ ಕುಲದ ಕುರಿತಾಗಿನ ಮನುಜರ ಭಾವಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಹುಟ್ಟುವ ಮನುಜರೆಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರೆಂಬ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತುವರು. ಹಾಗೂ ಆಗಿನ ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಡಂಬಿಸುವರು. ಕನಕದಾಸರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅನೇಕ ಕೀರ್ತನೆಕಾರರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಗದಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಕುರಿತ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ನೋಟವು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಷೆಯೊಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ 'ನಡವಳಿಕೆ'ಯ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಮಾದರಿಯಾಗಿಯೇ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೀನವಾಗಿ ಕಡೆಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಸ್ತು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಧಿಗೆ ತರುತ್ತಾ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಾವೂದೂ ಮೇಲಲ್ಲ, ಯಾವೂದೂ ಕೀಳಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯತೆಯ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ನಡೆದಿವೆ ಹಾಗೂ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಕುವೆಂಪು ರವರ 'ಗೊಬ್ಬರ' ಪದ್ಯವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮಮವಾಗಿ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಒಳಗು ಮಾಡಿದ ಪದ್ಯ. ಗೊಬ್ಬರದ ಮೇಲೆ ಬರೆವುದೆ ಕಬ್ಬಮಂ? ಹಾ/ ಕಡು ಕಷ್ಟ! ಕಲಿಕಾಲಕೇನೇನು ಬಂದವೋ?....ಗೊಬ್ಬರ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆರಿದ ಆ ದಿನಂ/ ತನ್ನ ಹೊಗಳಿದ ಕಬ್ಬಿಲನ ಕಬ್ಬಿಗನ ಮಾಡಿ ಮೆರೆವುದು! ಅಂದು ಗೊಬ್ಬರದ ಕಂಪೆಲ್ಗರ್ಗೆ ಪರಿಮಳದ್ರವ್ಯ ತಾನಾದವುದು!,,, ಗೊಬ್ಬರವು ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಮನ್ನಣೆಯಿಂದ ವಂಚಿತವಾದುದು, ಹೂವಿನ ಕಂಪಿಗೆ ತಾನು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾದರೂ ಸಹ ಕಡೆಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೂ, ಹೀಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಕಡೆಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಚಾರಗಳಿಗೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಇದೆ ಎಂಬುದರನ್ನು ಈ ಪದ್ಯವು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪು ರವರ 'ಸ್ಮಶಾನ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ,' 'ಜಲಗಾರ,' 'ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ,' ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ನಾಟಕಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಕಡೆಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರಯೋಗಗಳಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿಂತಕರು ಹಾಗೂ ದಲಿತಪರ ಹೋರಾಟಗಾರರಾದ ದೇವನೂರು ಮಹದೇವನವರ 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಪ್ರಯೋಗವೆಂದೇ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಚಾಮರಾಜನಗರದ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಕೆಳವರ್ಗವೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದವರ ಮೇಲೆ, ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರ ಶೋಷಣೆ, ಸಂಘರ್ಷಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಷೆ ಶೋಷಣೆಯ 'ನಡವಳಿಕೆ'ಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಅಂತಃಸತ್ವದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಆಗಿ ಗೋಚರಿಸಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಸಹ ದೇಸಿಯ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ 'ನಡವಳಿಕೆ'ಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿದ ವಿಚಾರದ ಹೊರ ನೋಟವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವೇಚಿಸಲಾಯಿತು. ಭಾರತದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ ರವರು "ಅವಳ ಉಡುಗೆ ಇವಳಿಗಿಟ್ಟು ನೋಡ ಬಯಸಿದೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ರೂಪವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ, ಆ ವಿವೇಚನೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರಳಿ ಕಂಪನ್ನು ಸೂಸುವ ಪರಿಯನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದರು. ಹಲವು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿವೇಚನೆಗಳು ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಭೀರ ತೊಡಗಿದವು. ಯು.ಆರ್.ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಯವರು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ದೇಸಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕುರಿತು ಹೊರಳು ನೋಟವನ್ನು ಬೀರಿದರು. ಇವರ 'ಸಂಸ್ಕಾರ', 'ಭಾರತೀಪುರ', ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ಹಲವು ನೋಟಗಳು ದೇಸಿ ಆಚರಣೆ, ನಂಬಿಕೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾ ಹೊಸ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತವೆ.

ಇಂತಹವೇ ಹಲವು ಭಿನ್ನ ವಿಭಿನ್ನ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಮುಂದಿನ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಹಾಗೂ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸಾಧ್ಯವಾದುದು/ಕಂಡುಬರುವುದು ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡ ಹೊರಟಾಗ. ಆಗಿನಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಕೆಲಸದ ರೂಪಗಳು ಬದಲಾದವು. ಪಾಳಿಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ರೂಢಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ರಾತ್ರಿ ಪಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವ, ದಿನದ ಹತ್ತು-ಹನ್ನೆರಡು

ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ದುಡಿಯುವವರ ಬದುಕಿನ ಮಾದರಿಗಳು ಬದಲಾಗ ತೊಡಗಿದವು. ಐಷಾರಾಮಿ ಜೀವನವನ್ನು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೇ ಸಾಧನೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡ ಹಲವರಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ಅರ್ಥವೇ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತು. ವಸ್ತು ವ್ಯಾಮೋಹಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲರನ್ನು ಸೆಳೆಯತೊಡಗಿತು. ಆಹಾರ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಬದಲಾವಣೆಯಾಯಿತು. ಫಿಜಾ, ಬರ್ಗರ್, ಕೆ.ಎಫ್.ಸಿ, ಮೊದಲಾದ ಪದಗಳು ದೇಸಿ ಭಾಷೆಯ ಪದಕೋಶಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡವು.

ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಪ್ರಭಾವ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಭೀರಿತೆಂದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹಲವರಿಗೆ 'ವಾಟರ್' ಎಂದರೆ ಮಾತ್ರ ತಾವು 'ನೀರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. 'ನೀರನ್ನು' ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಆ ಪದ ಅವರ ಕಿವಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿ ಮೆದುಳನ್ನು ತಲುಪಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಲು ಬಹಳವೇ ಸಮಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಸಹಜ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. 'ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ' ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಆಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಿಕ್ಕಿಮಿಕ್ಕಿ ನೋಡತೊಡಗುವರು(ಕನ್ನಡವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಭಾಷೆಯಾಗುಳ್ಳವರು ಸಹ), ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು 'ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ' ಎಂದರೆ ಏನು? ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಹಲಕೆಲವು ಉತ್ತರಗಳು ಬರತೊಡಗುವವು. ಈ ಜಾಗತಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕಾದ ತುರ್ತು ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ.

ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವವು ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದಾಗ ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ದೇಸಿಯತೆಯಲ್ಲಿ ನುಸುಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಅರಿತು ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಎರಡೂ ಬಗೆಯಲ್ಲೂ ಸಂಭವಿಸುವಂತಹದ್ದು. ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ಪ್ರಭಾವಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಿಣಾಮವು ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪದಗುಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಗೊಂಡು ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಬದಲಾವಣೆಗೊಳ್ಳದೆಯೂ ಉಳಿದುಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಡವಳಿಕೆ ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಮೇಲುನೋಟವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ಭಾಷೆ ನಡವಳಿಕೆಯ ಅಂತಃಸತ್ವದ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು

ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೀಮಿತವಾದ, ದೀರ್ಘ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದ್ದು ಮುಂದಿನ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗುವುದು.

ಗ್ರಂಥ ಋಣ:

೧. ಎ.ವಿ.ನವಡ ಹಾಗೂ ಗಾಯತ್ರಿ ನವಡ - ಸಾವಿರಾರು ಕೀರ್ತನೆಗಳು
೨. ಕುವೆಂಪು - ವಿಚಾರಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಆಹ್ವಾನ
೩. ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀ - ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ
೪. ಬಿ.ಎA.ಶ್ರೀ - ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಗೀತೆಗಳು